

Lehmijärvi-Pullin osayleiskaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu (MRL 66 §)

Aika: 22.5.2017, klo 13.00-15.00

Paikka: Uudenmaan ELY-keskus, Pasilan virastotalo, Opastinsilta 12 B

Paikalla:	Maija Stenvall	Uudenmaan liitto
	Tellervo Saukoniemi	Länsi-Uudenmaan maakuntamuseo
	Teija Tiitinen	Museovirasto
	Ville Vuokko	Liikennevirasto
	Jussi Lindberg	Liikennevirasto
	Sanna Andersson	Uudenmaan ELY-keskus
	Henrik Wager	Uudenmaan ELY-keskus
	Hannu Palmen	Uudenmaan ELY-keskus
	Timo Kinnunen	Uudenmaan ELY-keskus
	Leena Iso-Markku	Lohjan kaupunki
	Iiris Koivula	Lohjan kaupunki
	Risto Murto	Lohjan kaupunki
	Tiitus Kuisma	Lohjan kaupunki

1. VIRANOMAISNEUVOTTELUN AVAUS

Puheenjohtajaksi valittiin Sanna Andersson Uudenmaan ELY-keskuksesta ja sihteeriksi Tiitus Kuisma Lohjan kaupungin kaavoituksesta.

2. SUUNNITTELUTILANTEEN ESITTELY

Lohjan kaupungin yleiskaavoittaja Iiris Koivula esitteli suunnittelutilannetta Lehmijärvi-Pullin kaava-alueella. Osayleiskaavan aloitusvaihe on kuulutettu vireille helmikuussa 2017. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ovat olleet näytillä kaupunkilaisille/osallisille keväällä 2017. Alueen suunnittelussa pyritään ennen kaikkea etupainotteisuuteen. Myös kaava-alueella toteutettu luontoselvitys oli nähtävillä kokouksessa. Luontoselvityksen osalta on oltu yhteydessä Uudenmaan ELY-keskukseen.

Lohjan Kaupungin kaavoituspäällikkö Leena Iso-Markun mukaan alue on hyvin kaksijakoinen mahdollisen Espoo-Salo eli ESA-oikoradan aseman kaava-alueen eteläosaan sijoittumisen takia.

Osayleiskaavaan saatiin tässä vaiheessa 11 lausuntoa. Fingridin lausunnossa todettiin, ettei heidän voimajohtojaan tai muita toimintoja sijoitu alueelle, joten he eivät ota kantaa kaavaan. Lohjan lintutieteellinen yhdistys Hakki ry:n mukaan Natura-verkostoon kuuluvat ja IBA-kohteita sisältävät alueet on huomioitu hyvin. Järjestössä on huomattu linnuston kartoituksen puuttuminen Lehmijärvi-Pullin luontoselvityksestä. Lohjan liikuntakeskus toivoo nykyisten liikuntapalvelujen kirjaamista Suunnittelun lähtökohdat –raporttiin. ulkoiluverkostojen otettavan huomioon alueen suunnittelussa. He pitävät tärkeänä latualueiden ympärivuotisuuden kehittämismahdollisuuksien huomiointia kaavassa. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksella ei ole tässä vaiheessa kaavaprosessia asiaan lausuttavaa. Lohjan kaupungin ympäristöterveyspäällikkö Risto Murto sanoo, ettei mahdollisen oikoradan melualueelle tule uutta asutusta. Ympäristöterveyspalvelut vaativat Lohjanharjun pohjavesialueen jättämistä maa- ja metsätalousalueeksi. Yleisen vesihuollon ulkopuolelle jäävien rakennuspaikkojen koon on oltava vähintään 5000 neliometriä, jotta jätevedet saadaan käsiteltyä turvallisesti erillään talousvesistä. Lisäksi luonnoneläinten kulkureitit alueella on otettava huomioon yleisen turvallisuuden kannalta.

Liikennevirasto on antanut lausunnon osayleiskaavaa koskien. Siinä todetaan alueelle sijoitettavan alustavan yleissuunnitelman mukaan ESA-ratalinjaus ja -asemavaraus, jotka tulisi huomioida suunnittelussa. Aseman vaikutusalueelle olisi tarkoituksenmukaista suunnitella ympäriväätä aluetta tehokkaamman maankäytön kokonaisuus. Radan ja aseman sijainti tulee tarkentumaan suunnittelun myöhemmissä vaiheissa. Liikennevirasto esittää osayleiskaavan aikataulun sovitettavaksi yhteen ESA-radalla yleissuunnitelman kanssa, jonka arvioidaan kestävän vuoteen 2020. Liikenneviraston edustaja Jussi Lindberg sanoo ESA-radalla vaikutusten arvioinnin kannalta olevan järkevää odottaa edellä mainittua suunnitteluvaihetta, joka on Ratalain mukaisesti käynnistymässä. Suunnitelmat tulevat nähtyille projektin varrella, joka tulee kestävään kolmesta neljään vuoteen. Kunnan vahva osallistuminen radan suunnitteluun on tärkeässä roolissa.

Maakuntamuseo kertoo lausunnossaan alueella sijaitsevan Uudenmaan liiton selvityksen mukaan maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö ”Vaanelan kartanomiljö ja Pulli-Kouvola”. Osayleiskaava-alueelta tehty selvitykset antavat riittävän lähtökohdan kulttuuriympäristön ja etenkin maiseman varsin laajalle tarkastelulle. Rakennuskannan inventoinnin todetaan kuitenkin olevan riittämätön, sillä Lohjan rakennetun ympäristön inventointiluettelossa alueelta löytyy vain 10 kohdetta. Tietojen täydentämistä kaivataankin kipeästi uuden kattavamman ja ajoissa laaditun selvityksen muodossa. Maakuntamuseon edustaja Tellervo Saukonieni mainitsee selvityksien hyvän esille tuonnin aloitusvaiheen dokumenteissa (OAS ja Suunnittelun lähtökohdat). Lehmijärvi-Pullin alueella on maakunnallisesti merkityksellistä kulttuuriympäristöä, kuten pari merkittävää kylää. Maisemat ovat hienoja vanhoine tielinjoineen ja avoimine peltoineen. Hän ilmaisee myös rakennusinvestoinnin tekemisen tarpeen.

Museovirasto on antanut lausunnon kaava-alueen arkeologisesta kulttuuriperinnöstä. Se on poikkeuksellisen rikas, sillä alueelta on löytynyt neljä muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä kivi- ja pronssikaudelta sekä kuusi historiallisen ajan kyläpaikkaa, joilta puuttuu vielä status. Myös yksi kivikautinen irtolöytökohde on paikannettu. Alueen historialliset kyläpaikat eivät luultavasti täytä muinaismuistolain rauhoitetulle kiinteälle muinaisjäännökselle asettamia kriteereitä. Lehmijärvi-Pullissa tulisi suorittaa vähintään muuttuvan maankäytön alueella arkeologisen kulttuuriperinnön inventointi. Ennen tätä Museovirastolla ei ole kommentoitavaa kaavan vaikutuksiin arkeologiselle kulttuuriperinnölle. Muinaismuistolaisissa rauhoitetun muinaisjäännöksen päälle ei tule osoittaa muuttuvaa maankäyttöä. Jos edellä mainitun muinaisjäännöksen välittömään läheisyyteen muuttuvaa maankäyttöä kuitenkin osoitetaan, tulee maankäyttömuotojen rajausta tarkistaa

koetutkimuksilla, mikäli asemakaavaa ei alueelle ole tulossa. Museoviraston edustaja Teija Tiitinen kertoo alueella sijaitsevan runsaasti kivistä ja historiallisen ajan löydöksiä, noin kymmenkunta. Arkeologista inventointia ei alueesta ole koskaan tehty. Sitä varten olisi tärkeää tarkastaa ennen kaikkea kylätontit.

Valtaväylien aluetoimikunta pyytää harkitsemaan kaava-alueen rajauksen laajentamista pohjoiseen yhtenäisen kokonaisuuden muodostamiseksi. ESA-radana todetaan rajoittavan ja estävän asukkaiden ja maanomistajien yleistä toimintaa ja asuin ympäristön kehittämistä vuosiksi ja vuosikymmeniksi eteenpäin. Sen pelätään yleisesti aiheuttavan myös kiinteistöjen hintojen laskua. Lausunnossa Saukkolantielle haluttaisiin kevyen liikenteen yhteys, mitä perustellaan tienkäyttäjien turvallisuuden paranemisella. Nykyisten asukkaiden ja maanomistajien sekä kaupungin kaavoituksen välille toivotaan vuoropuhelua, jotta osalliset saisivat tietoa sekä kaavoitusprosessin etenemisestä että ESA-radana suunnitelmista. Väänteenjoen alueen kyläyhdistys ry:n, Pullin koulun vanhempainyhdistys ry:n, Lohjan Maamiesseura ry:n sekä MTK Lohjan seutu ry:n yhteisessä lausunnossa toivotaan kaava-alueen rajauksen muuttamista siten, että Lehmijärvi-Pullin kaava-alue yhdistyisi Nummi-Pusulan osayleiskaavoihin. Lausunnossa todetaan alueen rajauksen olevan ristiriidassa MRL:n 39 § kanssa. Saukkolantien varrelle halutaan kevyen liikenteen väylä koko kaava-alueen matkalle. Kaavassa olisi syytä osoittaa riittävät tie- ja katuyhteydet mahdollisen oikoradan asemansuodun ja Saukkolantien välillä. Myös maatalouskoneliikenne tulisi huomioida suunnittelussa.

3. VIRANOMAISTEN KOMMENTIT JA KESKUSTELU

Maija Stenvall Uudenmaan liitosta totesi avauspuheenvuorossaan, että liiton tarkoituksena on tehdä yksi maakuntakaava, joka kumoaa muut maakuntakaavat. Uusi kaava pyritään hyväksymään ennen vuotta 2019. Kokouksessa tulivat ilmi alueella sijaitsevat suurjännitejohdot, jotka ovat (ilmeisesti) Carunan omistuksessa.

Maakuntamuseon edustaja Saukoniemellä ei ollut lisää sanottavaa jo annetun lausunnon kommentoimisvuoron lisäksi (ks. Suunnittelutilanteen esittely). Maakuntamuseoon ollaan yhteydessä, kun uusia selvityksiä saadaan valmiiksi.

Museoviraston Tiitisellä ei ollut juurikaan lisättävää lausunnon kommentteihin. Arkeologisen kulttuuriperinnön inventointia hän suositteli tehtäväksi syksyllä 2017 tai keväällä 2018, sillä muutoin siitä saatavat tulokset saattavat olla hyvinkin vajavaisia. Tällä maankäytön tasolla ei oteta vielä kantaa arkeologiseen kulttuuriperintöön sen kummemmin. Mahdollisissa asemakaavoissa suunnittelun tarkentuessa kulttuuriperinnön tarkasteluun käydään jälleen käsiksi.

Liikenneviraston Lindberg otti esiin asemakaavan eteläosan ESA-radana asemineen. Liikenneviraston teettämässä viestinnällisessä työpajassa huoli radana linjauksesta nousi tärkeimmäksi huomioksi. Vasta radana investointipäätöksen myötä voi tapahtua maiden lunastuksia. Kaikkien olemassa olevien mahdollisuuksien esittelyyn maanomistajille radana rakentamista koskien valmistaudutaan. Ympäristövaikutusten arviointi on tehty karttatarkasteluna, jossa on etsitty myös kustannustehokkainta ratalinjausta. Lisäksi vielä tekemättä ovat maaperä-, kallioperä-, pohjavesi- ja arkeologiset selvitykset sekä luontoselvitysten tarkentaminen. Heidi Mäenpää tulee jatkamaan suunnitteluhankkeen vetäjänä Lindbergin jälkeen. Asemansuodulle toivotaan paljon junaliikenteen käyttäjiä. Muut tieyhteydet on syytä tarkastaa ja suunnitella suhteessa mahdolliseen asemaan ja ratalinjaan. Ratalinjan käytävä tulee olemaan leveydeltään 100 metriä.

Lohjan kaupungilla ja Uudenmaan ELY-keskuksella on liikennevastuutapaaminen sovittuna. Kysyttäessä aiheesta Lohjan kaupungin kaavoituspäällikkö Iso-Markku toteaa Vihdin kanssa olevan jo yhteistyötä bussilinjojen suhteen. Liikennejärjestelmäselvityksellä, johon ELY on jo varannut rahaa, on käynnistymässä.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne- ja maankäyttöasiantuntija Hannu Palmen mainitsee kevyen liikenteen väylän alueen merkittävänä ongelmakohtana. Uudenmaan liiton Stenvall kertoo ESA-radan aseman aluevarausmerkinnän tulevan seuraavaan maakuntakaavaan. Lohjan kaupungin yleiskaavoittaja Koivula toteaa liikennejärjestelmäselvityksen avulla tehtävän vaikutusten arvioinnin olevan helpompaa eri liikennejärjestelmiä vertailtaessa. Kaavoituspäällikkö Iso-Markku vastaa liikenteen tarkastelemisen kokonaisuutena olevan erityisen huomion kohteena. Sonja Heikkinen toimii Uudenmaan ELY-keskuksessa näiden asioiden suhteen yhteyshenkilönä. Lohjan kaupungin olisi tarpeen määritellä paikallisen liikenteen tavoitteet kaava-alueella. Kaavoituspäällikkö Iso-Markku kertoo suunnitelmissa olevan poikittaisväylä Lehmijärventien ja Saukkolantien välille, jos ESA-asema toteutetaan alueen eteläosaan. Liikenneviraston Lindberg sanoo Ratalain antavan mahdollisuuden tutkia yhtä aikaa sekä rata- että maantiesuunnitelmien vaatimat asiat.

Kulttuuriympäristön osalta tavoitteet ovat hyvät, toteaa Uudenmaan ELY-keskuksen kulttuuriympäristöistä vastaava Henrik Wager. Yleiskaavan tarkkuustasolla kulttuuriarvot tulee turvata. Uudisrakentamisessa on otettava huomioon kulttuuriympäristö aluevarauksilla ja määräysten kautta. Tässä yhteydessä emätilatarkastelu olisi järkevää toteuttaa.

Uudenmaan ELY-keskuksen pohjavesiasiantuntija Timo Kinnunen vetoaa pohjavesialueen jättämiseksi M-aluevarausmerkinnän alle. Tien suolauksen hän toteaa vaikuttaneen dramaattisesti vedenlaatuun moottoritien läheisyydessä. Myös hänen mukaansa yleisen vesihuollon ulottumattomiin jäävien tonttien koko on pidettävä 5000 neliömetrin suuruisena kuten naapurikunnissa. Vesioikeudelliset suoja-alueet suositellaan otettavan huomioon maankäyttörajoituksineen.

Lohjan kaupungin yleiskaavoittaja Koivula toteaa OAS:ssa syksyille 2017 asetetun valmisteluvaiheen kuulemisen olevan varsin tavoitteellinen aikataulunsa suhteen. Kun liikennejärjestelmäselvitys alkaa olla valmis, voidaan ehdotus tehdä, sanoo kaavoituspäällikkö Iso-Markku. Puheen käännyessä uusiin liikenneyhteystarpeisiin kaava-alueen itäosassa Iso-Markku toteaa, ettei niille ole tarvetta. Lopussa ympäristöterveyspäällikkö Murto nostaa esiin ESA-radan aikaan saaman muutoksen käyttö- ja jätevesi-infrastruktuurissa. Kun asemansseudulle täytyy vetää vesilinja, saattaa 5000 neliömetrin tonttikokovaatimus muuttua kaava-alueella.